

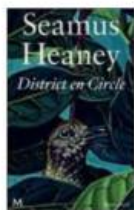
[POËZIE]

VARENKRULLEN

*Waar zijn varenkrullen een lekkernij? In Japan? In Estland?
Lang geleden in Ierland?*

Ik zeg Japan omdat als ik aan dat lekkere spul denk, ik aan mijn vriend Toraiwa denk, en hoe hij me verraste met zijn vraag naar de erotiek. Hij zei dat die in poëzie thuishoorde en dat hij er meer van wilde.

Zie hier dan, Toraiwa, geplooid, naar binnen gestulpt, lekker mals, in een dampend mandje, alleen voor jou.

DISTRICT EN CIRCLE

Seamus Heaney, Meulenhoff

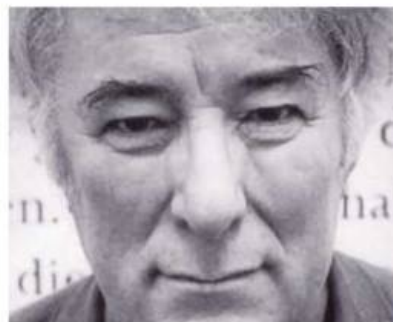
(originele titel: District and Circle), 147 blz., € 19,95.

Wanneer het over vertalen gaat, is poëzie een moeilijk lief. Enerzijds zorgt het omzetten in een andere taal ervoor dat de dichter groter bereik krijgt, anderzijds gaat er meer nog dan in proza wel eens wat verloren in de taalslag. De vertaler herschept het gedicht, en het hangt van zijn fijngevoeligheid qua taal en inhoud af of auteur en publiek daarmee kunnen leven.

Niet anders is het met de vertaling van Seamus Heaneys *District en Circle*. Heaney, wiens werk gekenmerkt wordt door liefdevolle aandacht voor het aardse en een vakkundig afgewogen taalbehandeling, won in 1995 voor zijn werk de Nobelprijs Literatuur. *District en Circle*, zijn meest recente bundel, wordt nu al gezien als een iconisch werk. De bundel en het titelgedicht zijn vernoemd naar de twee Londense metrolijnen waar in 2005 terroristische aanslagen gepleegd werden. Ze vormen een poort naar het ondergrondse, dat op verschillende plekken in de bundel de kop opsteekt. *District en Circle* is echter verre van een geëngageerde of anekdotische bundel. Eerder worden verschillende thema's compositorisch aan elkaar geweven tot een fijnmazig web. De allusie is aanwezig, betekenissen zijn gelaagd, maar dat alles blijft impliciet en ondergeschikt aan de enorme taalkracht en de inwendige suggestiviteit van de bundel. Heaney gaat in gesprek met de literatuur, soms door een letterlijke vertaling op te nemen, soms gevaarlijk tussen de lijnen.

Vertalen blijkt meer dan een meesterproef. Niet alleen schrijft Heaney in een overvloedig lers, de meeste beelden dragen ook intertekstuele verwijzingen in zich, waarvoor grote literaire bagage nodig is. Hanz Mirck probeerde het al eens in 2010, maar faalde glansloos door een combinatie van overdreven tijdsdruk en het ontbreken van een redacteur. Ironisch is dat Onno Kusters, destijds zijn grootste criticaster, ditmaal de vertaling op zich neemt, samen met Han van der Vegt. Van der Vegts modern-epische kunde vult Kusters' geanalyseerde lezing aan en levert krachtige, herschapen verzen. LIES VAN GASSE

HEANEY VERSUS CLAUS

Oktober 1995, een hotel in Barcelona. Zenuwachtigheid alom, want straks wordt bekendgemaakt wie de Nobelprijs Literatuur krijgt, en wie zit er in de lobby cool te wezen terwijl een horde pers hem omringt? Hugo Claus, op dat moment voor een literair festival in Spanje. Terwijl het uur des oordeels langzaam dichterbij kruipt, trekken Claus en zijn kompanen zich terug op een hotelkamer en laten alvast wat champagne aandrucken, want gedronken wordt er sowieso. Dan rinkelt de telefoon, de naam Seamus Heaney valt, de pers verdwijnt, en Claus berust. 'Een goeie schrijver', zegt iemand in de kamer erkentelijk, en er knalt nog een kurk.

HEANEY VERSUS EMINEM

Blijkbaar kan homeboy Heaney wel een vette beat appreciëren. Tijdens een Amerikaanse tournee langs scholen loofde de Ierse dichter niemand minder dan Slim Shady: 'Hij tast de mogelijkheden af, niet alleen door zijn subversieve houding, maar ook door zijn verbale energie. Eminem stuurde een stroomstoot door zijn generatie.'

HEANEY VERSUS PENGUIN

In Ierland geboren worden is een literaire zegen, maar je moet er U2 en de politiek bij nemen. In 1980 weigerde Heaney om opgenomen te worden in een anthologie van Britse poëzie. 'Mijn paspoort is groen en hier toost niemand op de koningin.'

(R.S.)